

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

(7) ਮੈਂ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ, ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ
ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ , — ਐਪਲ ਆਈ ਲੈਟਰਸ,

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ , — ਜਵਾਬਦੇਹ।

1968 ਦੀ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 541

20 ਨਵੰਬਰ 1970

ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X)- ਸੈਕਸ਼ਨ s 2 ਅਤੇ 10 -ਏ ਅਤੇ 10-ਬੀ — ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ (1966 ਦਾ XXXI) — ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਅਤੇ 89 — ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ — ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ — ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ- ਕੀ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲਿਐਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਉਕਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। T 1 ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਉਕਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। **T 1** ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। **T 1** ਉਹ - ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ **88** ਦੇ ਤਹਿਤ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, **1966**, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ **1** ਨਵੰਬਰ, **1966** ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ **1** ਨਵੰਬਰ, **1966** ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ **1** ਨਵੰਬਰ, **1966** ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ **1** ਨਵੰਬਰ, **1966** ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਹੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਿਆ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ **14, 15, 16** ਅਤੇ **32**)

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ - **21** ਮਈ, **1970** ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ। ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। **r 20** ਨਵੰਬਰ, **1970** ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ ਦੇ 30 ਅਗਸਤ, 1968 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਨੰਬਰ 2775, 1966 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ।

ਐਮ.ਐਸ. ਲਿਬਰਹਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਈ ਫਾਰ ਆਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਕੁਕਰੀਆ, ਐਲ., ਐਡਵੋਕੇਟ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐੱਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹਮਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, (ਪੰਜਾਬ), ਹਰੀ ਮਿੱਤਲ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, (ਐੱਚ. ਆਰਿਆਨਾ) ਦੇ ਨਾਲ ਐਚ.ਐਲ ਸਿਬਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜੀ ਐਨਰਅਲ (ਪੰਜਾਬ)।

ਨਿਰਣਾ

ਪੀ ਅੰਦਰ, ਜੇ.-ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਰਾਏ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਪਰ ਕਿਹੜਾ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਹੇਗੀ?"

(2) ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ- ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਿੰਡ ਡੱਬ ਖਰਿਆਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 37 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ, ਪਿੰਡ ਮੁਹੰਮਦ ਪਰੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ ਪੋਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 6 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸਮਾਣੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 31 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਮੁਹੰਮਦ ਪਰੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਢਾਬ ਖਰਿਆਲ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬਿਮਲਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਨਾਬਾਲਗ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 1957 ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(3) 8 ਨਵੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਲੈਕਟਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ, ਲਗਭਗ 29 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਸਮਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਬਾ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਢਾਬ ਖਰਿਆਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 18 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦਾ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦਾ ਰਕਬਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਲੰਧਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ 5 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਯੋਜਨਾ, ਪੰਜਾਬ, ਨੇ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੁਲਦੂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ? ਡਿਵੀਜ਼ਨ ph 19 ਫਰਵਰੀ, 1965

(4) 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਨਰ-ਸੰਗਠਨ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। , ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼। ਦਸੰਬਰ, 1966 ਵਿੱਚ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਬਿਮਲਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਨਾਬਾਲਗ) ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (1966 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2775) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ 8 ਨਵੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ। , ਜੇ.

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

ਖੇਤਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ। 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਬਿਮਲਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਰ 1 1968 ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 541 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ (1966 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2775, 1966 ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 693, 1284 ਅਤੇ 1285 ਵੀ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ. 566, 594 ਅਤੇ 595 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 541 ਆਫ 1968 (1968) ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵੀ ਆਏ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.ਜੇ. ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ।

(8) ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਵਾਲ.

(9) ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953, (ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। "ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ", "ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ", "ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਏਰੀਆ" ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3), (4) ਅਤੇ (5-ਏ) ਵਿੱਚ "ਸਰ ਪਲੱਸ ਏਰੀਆ" ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

(1)) "ਛੋਟਾ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ "ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਯੋਗ ਖੇਤਰ" ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ — ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਸਟੈਨਦਰਡ ਏਕੜ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੱਠ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਸੱਠ ਏਕੜ;

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ-

(i) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਗੀਚੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ, ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(j)) ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ-

(a) ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਖੇਤਰ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਸੌ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ;

(b) ਜਿਸਨੂੰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰਮਿਟ ਸਿਬਲ ਖੇਤਰ ਉਸ ਦੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ;

(c) ਜਿਸਨੂੰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦੀ ਮਾਲਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ .— ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

ਉਪਬੰਧ (ii) ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

- (4) “ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਏਰੀਆ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ (ਕਾਲਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਐਕਟ XXII), ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1951 ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “1950 ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ” ਵਜੋਂ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ।
- (5) a) “ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ, ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(10) ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੈ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1), ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(I)(i) ਅਤੇ 10-A (b) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ, (2) ਵਿੱਚ ਲਿਆ।

(11) ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 541 ਆਫ 1968 (ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਵਿੱਚ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁੱਲ ਹੋਲਡਿੰਗ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ, ਅਰਥਾਤ, 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। . ਬਾਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ

- (1) 1966 PLR 300।
 (2) 1968 ਐਲਐਲਟੀ 30.

ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਵੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ 5 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 19 ਫਰਵਰੀ, 1965। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਇਹ ਦੋ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਇਸਲਈ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 8 ਨਵੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

(13) ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ। ਰੀ-ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ), ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(14) ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ 50 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਲਈ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i)। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-

"10-ਏ (ਏ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦਾ 1)

(b) .   -   -   •   *•
(c) *   *   -   *

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"9. (i) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤੰਬੂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ-

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ; ਜਾਂ

*   *   #   ♦
*   *   *   *

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਉਕਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ-

10-ਏ (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

ਸਿਵਾਏ। ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।

*   \$ *
»   ਮੈਂ   *   +»

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਬੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਸ਼ਰਾਤ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ:-

(i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ; ਅਤੇ

ਐੱਲ

(j) ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ।

(15) ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਉਕਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਥਿਤੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ

(3) 1968 PLJ 190.

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸੀ। ਰੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦਾ II.

“ਭਾਗ II ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯਤ ਦਿਨ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਹਵਾਲੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।”

(16) ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਖੇਤਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ। 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ। ਭਾਵ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(17) ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਡਾਪਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲਾਅਜ਼ (ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇ) ਆਰਡਰ, 1968, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਡਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਅਤੇ ਇਹ 29 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਦੁਆਰਾ; 1966 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ); ਉਚਿਤ

ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੋਵੇ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਕੂਲਨ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, .v i l

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ-

(18) ਇਹ W8 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ The3Order1< ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਹੈ।' ਸ਼ਬਦ 'ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ' ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

1. 'ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ - ਹੈ, ਪਰ ਸੰਖ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ; "

ਹੁਕਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 11 ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ-

10. "ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਲਾਇਸੈਂਸ, ਅਨੁਮਤੀ, ਅਵਾਰਡ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਅਟੈਚਮੈਂਟ, ਉਪ-ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਆਰਡਰ, ਲਾਇਸੈਂਸ, ਇਜਾਜ਼ਤ, ਅਵਾਰਡ, ਕਮਟਮੈਂਟ, ਅਟੈਚਮੈਂਟ, ਉਪ-ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮ, ਵਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਬੂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।
11. ਇਸ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ, ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਹੈ

ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਜ਼ੁਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

ਜ਼ਰਮਾਨਾ, ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ।

(19) ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ, - ਆਰਡਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਉਪਾਅ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਐਕਟ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਅਣ-ਬਦਲਿਆ ਰਹੇਗਾ।

(20) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫਿਰ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(21) ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਆਖਰਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਰਡਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ,

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ, ਕਰੇਡ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ

ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। i

(22) ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(23) ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਸਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(24) ਹਾਲਾਂਕਿ, 1968 ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 541 (ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਵਿੱਚ ਐਪ ਪੀਲੈਟਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਨਾਬਾਲਗ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ: 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।, ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

(25) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਫਿਲਹਾਲ, ਉਕਤ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਰਿਮਾਂਡ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਵਾਲੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀ ਸਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਰੱਖਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥੱਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਿੱਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ ਜੋ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ।

Balwant Singh etc., v. Union of India etc., (Pandit, J.)

(26) ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਪੱਤਰ ਪੋਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਹੁਣ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(27) ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ

ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

20518 ILR—ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.